

3.6.2022

Sakon täytäntöönpanosta annetun lain uudistamistyöryhmän 12. kokous

Aika 24.5.2022 klo 13.30-15.30

Paikka Teams

Osallistujat Juho Martikainen, ~~Katriina Paakkanen, Riitta Marttila, Niina Huotari~~, Elise Luovula, Sakari Haataja, Jaakko Haaparanta, Tero Pitkänen, Mari Männistö, ~~Konsta Arvola~~, Antti Sundberg, Inka Grönqvist, Niina Kallio-Nordlund, ~~Heini Färkkilä, Riitta Haapasaari~~

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.30.

2 Tietojärjestelmähankkeen tilanne

Esiteltiin tietojärjestelmähankkeen etenemistä.

Hankkeen kilpailutuksen valmistelussa on edelleen käynnissä toinen ns. vuoropuhelukierros mahdollisten toimittajien kanssa teknisistä toteuttamismahdollisuuksista. Varsinainen kilpailutus on tarkoitus aloittaa elokuussa.

Selvitettävänä on erityisesti käyttöönottomalli (kerta/vaiheittainen), mahdollisuus käyttää pilvipalveluja ja se toteutetaanko kilpailutus neuvotteluvai kilpailumenettelynä.

3 Sakon muuntorangaistus – menettely ennen tuomioistuinkäsittelyä

Keskusteltiin siitä, millaisia muutostarpeita muuntomenettelyn käynnistämisvaiheen säännöksissä on.

Postiosoite
Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress

Eteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet

oikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

Yleisesti todettiin, että on tarpeen vertailla säännöksiä myös yleisiin rikosprosessisäännöksiin ja varmistaa, ettei näiden välillä ole tarpeettomia eroavaisuuksia.

Haastaminen

Keskusteltiin siitä, miten muuntomenettelyyn haastaminen on järkevää toteuttaa. Nykyisin ulosottomies haastaa osan maksuvelvollisista ja poliisi muut ORK:n etsintäkuulutuksen perusteella.

Pidettiin selkeämpänä, että kaikki haasteet tapahtuisivat ORK:n antaman etsintäkuulutuksen perusteella.

Muuntomenettelyn esteet

Keskusteltiin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa säädetyistä perusteista, jotka estävät muuntomenettelyn käynnistämisen. Näitä ovat tällä hetkellä yksityishenkilön velkajärjestely ja asevelvollisuuden tai siviilipalveluksen suorittaminen.

Todettiin, että yksityishenkilön velkajärjestelyn on perusteltua estää muuntomenettelyn käynnistäminen. Tältä osin ORK:lla on myös tarvittavat tiedot.

Sen sijaan ei pidetty tarpeellisena sitä, että asevelvollisuus estää muuntomenettelyn käynnistämisen. ORK:lla ei myöskään ole mahdollisuutta selvittää sitä, onko henkilö suorittamassa asevelvollisuutta. On tarkoituksenmukaista, ettei muuntorangaistuksen täytäntöönpano katkaise asevelvollisuutta, mutta tämä on perustelluinta huomioda vasta tuomitun muuntorangaistuksen täytäntöönpanovaiheessa. Sovittiin, että säännökset kirjoitettaisiin niin, ettei asevelvollisuus estä muuntomenettelyn käynnistämistä mutta se voidaan huomioda vankilaan toimittamisvaiheessa täytäntöönpanon aloittamista lykkäävänä seikkana.

Haasteen sisältö

Keskusteltiin haasteen sisällöstä. Todettiin, ettei säännöksissä ole muutostarpeita.

Keskusteltiin ongelmista, joita aiheutuu haastelomakkeiden kirjausvirheistä. Tällä hetkellä haastetiedot kirjataan pitkälti manuaalisesti ja kirjauksissa on erilaisia virheitä (mm. päivämääriä puuttuu, sakkojen suuruus on kirjattu väärin jne.). Näissä tilanteissa menettely joudutaan uusimaan.

Todettiin, että tässä ei ole kyse lainsäädännöllisestä ongelmasta. Sen sijaan tietojärjestelmän automatisointiratkaisuilla virheitä voitaisiin vähentää. Sovittiin, että asia saatetaan tietojärjestelmähankkeen tietoon. Koska poliisi toimittaa haasteet, asia saatetaan myös poliisin tietoon.

Maksutilaisuuden varaaminen

Todettiin, että maksutilaisuuden varaamista koskeva säännös kirjoitetaan samalla tavalla kuin 2 luvun vastaavat säännökset.

Käsittelypäivän määrääminen

Keskusteltiin siitä, mihin ajankohtaan käsittelypäivä määrätään. Tällä hetkellä se määrätään vähintään kuukauden päähän haastamisesta. Käytännössä ajankohta on usein 2-3 kuukauden päässä, joten maksuvelvolliselle jää aikaa maksaa sakko.

Sovittiin, ettei säännöksiin tältä osin tehdä muutoksia. Maksamiseen liittyvää ohjeistusta voidaan tarkastella tietojärjestelmähankkeen aikana.

Asian vireilletulo tuomioistuimessa

Keskusteltiin asian vireilletulovaiheesta. Todettiin, ettei säännöksissä ole sisällöllisiä muutostarpeita.

Todettiin myös, että sakkojen maksutilanne on perusteltua selvittää vasta ennen istuntoa. Jos sakko on istuntopäivänä kokonaan tai osittain maksettu syyttäjä peruuttaa vaatimuksensa tai muuttaa vaatimustaan. Asian selvittely ennen istuntoa monimutkaistaisi menettelyä.

Pidettiin tärkeänä, että sekä vireilletulo että maksutilanteen tarkastaminen onnistuisi jatkossa yksinkertaisesti tietojärjestelmien avulla.

Muuntomenettelystä luopuminen ja muuntamatta jättäminen

Keskusteltiin syyttäjän mahdollisuudesta luopua muuntamisesta ja tuomioistuimen mahdollisuudesta jättää sakko muuntamatta.

Todettiin, että säännökset ovat tuoreet eikä niissä ole muutostarvetta. Sen sijaan olisi mahdollista parantaa varsinkin konkurrenssiperusteella tapahtuvaa luopumista. Tämä edellyttäisi sitä, että syyttäjä ja tuomioistuin saisivat vaivattomasti tiedot sakotetun muista tuomioista. Tätä tulisi selvittää tietojärjestelmähankkeessa.

Konkurrenssiperusteen huomioiminen voitaisiin toteuttaa siten, että syyttäjä esittää asian tuomioistuinkäsittelyssä ja tuomioistuin harkitsee, jättääkö sakon muuntamatta. Kuitenkin myös syyttäjän mahdollisuus luopua muuntomenettelystä on syytä säilyttää.

Todettiin, että syyttäjän mahdollisuus peruuttaa päätöksensä muuntomenettelystä luopumisesta on melko teoreettinen. Sääntely vastaa kuitenkin syyttämättäjättämispäätöksen peruuttamista. Sovittiin, että tehdään oikeudellinen arvio siitä, täytyykö peruuttamismahdollisuus säilyttää tässä.

Todettiin, että valtakunnansyyttäjän otto-oikeus on syytä säilyttää myös muuntoasioissa. Säännöksissä voidaan viitata Syyttäjälaitoksesta annetun lakiin.

4 Kokouksen päätös

Puheenjohtaja totesi, että seuraavissa kokouksissa jatketaan muuntorangaistusmenettelyn käsittelyä.

Puheenjohtaja päätti kokouksen.

Lainsäädäntöneuvos

Juho Martikainen